

SME4110 Vår 2019

Oppgavetekst: Tre av spørsmålene skal besvares.

Oppgave 1: Med bakgrunn i dine egne erfaringer diskuter eksempler på hva man ser eller overser av etisk ladede situasjoner eller når det gjelder viktige problemstillinger i klinisk praksis. Belegg diskusjonen med innsikter formidlet av etiske prinsipper og/eller teori.

Oppgave 2: Gi eksempel på dilemma rundt pasientinformasjon der juridiske og etiske hensyn ikke nødvendigvis er sammenfallende og begrunn hvordan du vil vekke de ulike hensynene.

Oppgave 3: Diskusjonene om hvorvidt gitte tilstander skal klassifiseres som sykdom, er preget av etiske argumenter. Beskriv hvordan slike argumenter brukes for og mot at tilstanden skal klassifiseres som sykdom og bruk det du har lært om etiske prinsipper, teorier og posisjoner for å analysere argumentene (konsekvensetikk, pliktetikk, dydsetikk, prinsippbasert etikk etc.). Bruk gjerne ett eksempel (slik som aldring, sorg, fedme, kjønnsinkongruens, eller andre).

Oppgave 4: Moderne bioteknologi sprenger grensene for hva helsefagene kan gjøre og reiser spørsmål om hva de bør gjøre. Velg en teknologi (for eksempel innen assistert reproduksjon, fosterdiagnostikk, genredigering) og beskriv kort hvilke grunnleggende begreper, normer, verdier og prinsipper som utfordres (gjennom det nye som vi kan gjøre) og hva som påvirker hvordan vi etablerer nye normer, verdier og prinsipper.

Oppgave 5.: Nærhetsetikk forsvarer at man kan ta spesielle prioriteringsetiske hensyn til personer en har relasjon til. Helsepersonell sier også at man har et spesielt ansvar for egne pasienter (onkologer når de forsvarer kreftbehandling av egne pasienter med dyr medisin, og sykepleiere når de argumenterer mot utskrivning av en av sine pasienter). Diskuter gyldigheten av slike nærhetsetiske argumenter opp imot prioriteringsetiske prinsipper som alvorlighet og ressurskriteriet.

Sensorveiledning

1. Avklarer gjerne hva som menes med etisk ladede situasjoner eller etisk problemstilling. Bruker relevante eksempler fra egen praksis eller eksempler som er relevant for helsetjenesten på ulike nivåer, klinisk nivå eller administrativt nivå. Bruker teorier eller prinsipper som er relevant for det som skal diskuteres, og viser eller begrunner relevansen av disse teoretiske perspektivene. Viser anvendelse av relevant litteratur fra kurset. *Et minimumskrav til besvarelsen er at man diskuterer med utgangspunkt i relevante eksempler og belyser disse med teorier /prinsipper og litteratur fra kurset.*
2. Vis kunnskap om de juridiske og etiske rammene for informasjon iht. Pasient og brukerrettighetsloven og hvorfor informasjon er så viktig. Vis kjennskap til hvordan kultur kan påvirke synet på informasjon. Ut fra relevante eksempler, diskuter om informasjon ansees som en plikt og rettighet og vis hvordan skjønn er relevant for informasjon.

Diskuterer hensynet til at informasjon skal tilpasses skjønnsmessig og at det samtidig er en lovfestet rettighet. *Et minstekrav til besvarelsen er at studentene viser at du forstår informasjon som en toveisprosess mellom behandler og pasient, kjenner til det juridiske rammeverket for pasientinformasjon og avveier dette mot andre hensyn, etiske og skjønnsmessige.*

3. Bruk av relevante eksempler og synliggjøring av hvordan definisjoner av sykdom er avhengig av normer. Pragmatiske og nytteetiske perspektiver brukes ofte til å argumentere for utvidelse av sykdomsbegrepet, mens pliktetiske og dydsetiske argumenter brukes mot. *Et minstekrav er at kandidaten klarer å vise slike tendenser i det eksemplet som velges.*
4. Svaret vil avhenge av hvilken teknologi kandidaten velger. Reproduksjonsteknologi kan utfordre begreper som *foreldreskap*, mens genredigering kan utfordre begreper som *menneske*. Fordi slike grunnleggende begreper (og fenomener) utfordres, utfordres også grunnleggende etiske prinsipper, slik som autonomi. Det kan også etablere nye dygder og plikter. Tilsvarende kan nye entiteter (genredigerte vesener) endre konsekvensetikken. Teknologien formes av våre normer og verdier (mål og behov), men former våre normer og verdier, for eksempel ved at den former våre mål. Hvis kandidaten i den forbindelse drøfter determinisme, er det et pluss. *Et minstekrav er at man kan vise hvordan den valgte teknologien utfordrer begreper, etiske prinsipper og verdier og at teknologien former slike begreper, prinsipper og verdier.*
5. Definerer og gjør rede for nærhetsetikk som posisjon i etikken. Gir eksempler på nærhetsetiske argumenter og diskuterer relevansen av disse og problemer med disse argumentene, i lys av prioriteringsprinsipper og evt. andre etiske teories syn på rettferdighet. Definerer gjerne begreper som partiskhet og upartiskhet. Pluss for avklaring av nivåer i helsetjenesten og relevans for prioriteringer. Bruk litteraturen fra kurset. *Et minimumskrav for besvarelsen er at kandidaten viser kunnskap om nærhetsetikk som etisk posisjon og har diskuterer med henblikk på de sentrale prioriteringsetiske prinsippene*

Besvarelsen som helhet kan vurderes som bestått selv om svaret på én av oppgavene ikke oppfyller minstekravet, så lenge de øvrige svarene er av tilstrekkelig kvalitet. Hvis svaret på to oppgaver ikke oppfyller minstekravet, bør besvarelsen vurderes til stryk.

Det skal vises til pensumlitteratur i besvarelsen av alle tre oppgaver. Formelle feil, for eksempel i referansestil, eller brudd på lengdeangivelsene, trekker ned.

Studentene bestemmer selv hvordan de vil fordele plassen på de tre oppgavene, og om for eksempel besvarelsen på oppgave 1 blir litt kort fordi det gis mer plass til de øvrige, skal ikke dette trekke ned.